

»NAJ BAUKŠE,
LEŽEJ PA
BOLA
SREČNO LEKO
ŽIVEMO«
STR. 3

SPodbujanje
UČENJA
SLOVENŠČINE
STR. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. januarja 2009 ☼ Leto XIX, št. 2

Božični knjižni dar

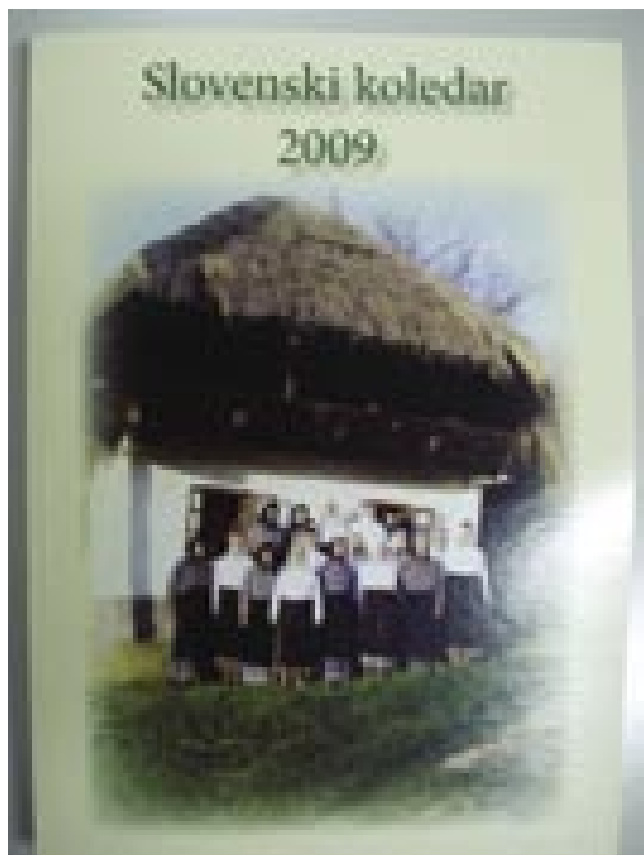
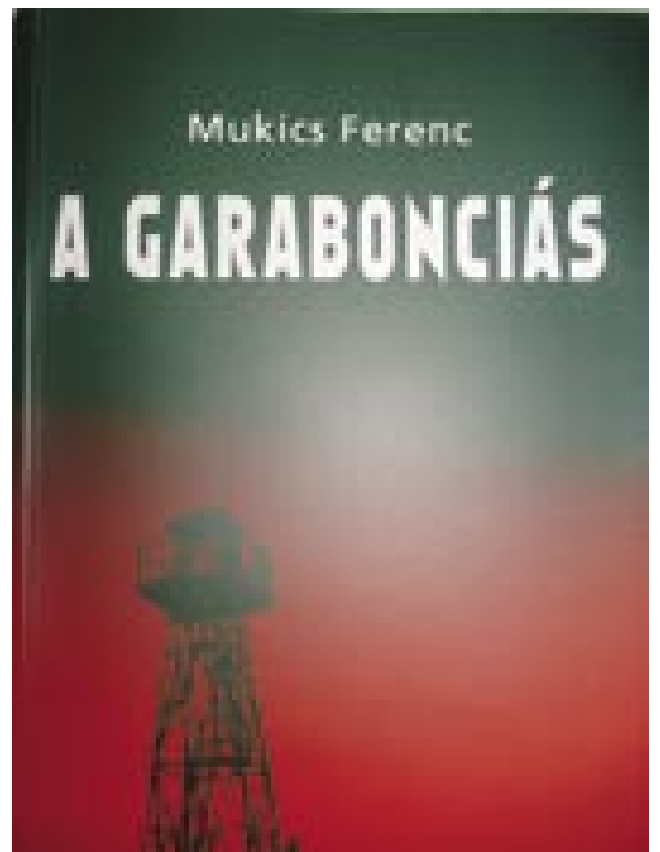
Slovenski koledar 2009

Leto 2008 je minilo in ob koncu leta ste spet lahko predstavili slovenski koledar. Kot je Karči Holec zapisal v

koval in tehnično ga je uredil Károly Sohár, fotografije pa prispeval Karel Holec. Slovenski koledar so konec leta do-

rabje, in Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev, ki je v svojem prispevku pisal o najpomembnejšem dogodku v letu 2008, to je bila 10. obletnica delovanja Slovenskega kulturnega in informativnega centra. Poudaril je: »Naš nadaljnji cilj mora biti to, da naš dom napolnimo s še bogatejšo vsebino, zmanjšamo napake in nudimo kvalitetne programe našim obiskovalcem, predvsem pa vsi skupaj še več in še bolj dosledno med seboj komuniciramo v slovenskem jeziku.«

Obletnic pa nismo praznovali le v Porabju, tudi v Prekmurju je leto 2008 minilo v znamenju jubilejev. O petdeseti obletnici delovanja radia Murski val piše Silva Eöry v razdelku *Razprave in študije*. V pog-

uvodniku, tudi jaz upam, da ko ste koledar brali, so bili to lepi trenutki in ste tudi tokrat naleteli na kaj dobrega pa vselega. Na tem je delalo veliko porabskih in prekmurskih – večinoma že znanih – avtorjev in tehničnih sodelavcev. Koledar, ki ga je v nakladi 800 izvodov izdala Zveza Slovencev na Madžarskem, je tokrat uredila bivša profesorica slovenščine na monoštrski gimnaziji Elena Savelieva. Obli-

bili vsi naročniki Porabja skupaj z dvojno številko časopisa. Knjižni dar pa vsebuje letos dve knjigi, in sicer pripovedi Miška Kranjca v domačem prekmurskem narečju z naslovom *Vstajenje* ter roman Franceka Mukiča *Garabonci-jaš* v madžarskem jeziku.

Prispevki v koledarju so razdeljeni v osem poglavij, ki so enaka kot v lanskem letu. Uvodnika sta napisala Karči Holec, fotograf časopisa Po-

lavju *Inda in gnes* najdete zanimive zgodbe iz vsakdanjega življenja običajnih ljudi. Lepe države in pokrajine spet lahko spoznate na straneh poglavja *Langanje po svejti*. S pesmi mi v narečju se začne poglavje *Za duge zimске večere*, ki vsebuje pripovedi v narečju in

knjižni slovenščini. V rubriki *Za naše vertinje* vas Marija Rituper seznanja s pripravo krompirjevih jedi. Tudi tokrat nam ne bo manjkalo smeha, saj sta nam *Nika za smej* pripravili Marija Rituper in Vera Gašpar.

Na koncu koledarja je bogata kronika o vseh dogodkih v letu 2008, ki jo je pripravila Klara Fodor.

Upamo, da vsak izmed vas najde kaj zanimivega v našem koledarju. Želimo vam prijetno prebiranje.

Nikoletta Vajda

V LETU 2009 VEČ POZORNOSTI REGIONALNIM POVEZAVAM

Politično sodelovanje med Slovenijo in Madžarsko je na zavidljivo visoki ravni, zaostajajo pa gospodarski stiki, smo v minulih letih zelo pogosto slišali v ocenah o odnosih med državama. Zdaj, vsaj tako kaže, se razkorak med ravnijo političnih in gospodarskih stikov zmanjšuje, kar so ugotavljali tudi na zadnji madžarsko-slovenski poslovni konferenci, ki sta jo v Moravskih Toplicah organizirala Gospodarska zbornica Slovenije in madžarsko veleposlanstvo v Ljubljani. Značilnost konference je bila tudi zelo dobra udeležba poslovnih partnerjev iz obeh držav in konkretne ter vzpodbudne informacije, ki sta jih posredovala madžarski veleposlanik József Czukor in predsednik slovenske gospodarske zbornice Samo Hribar Milič kot tudi drugi razpravljavci iz Slovenije in Madžarske.

Lanska skupna blagovna menjava med Slovenijo in Madžarsko bo po oceni iz Moravskih Toplic dosegla 1,5 milijarde evrov v obe smeri. Ilustrativen podatek je, da se je blagovna menjava med državama v štirih letih podvojila. V Sloveniji je 617 izvoznikov na Madžarsko in 1336 uvoznikov iz Madžarske, Slovenija uvozi za okoli 110 milijonov evrov več kot izvozi. Na Madžarskem proda največ avtomobilov, zdravil, aluminija in gospodinjskih aparatov; uvaža osebne avtomobile, olja iz nafte, avtomobilske gume, koruzo in še marsikaj se najde na izvozno-uvoznih seznamih.

Manj vzpodbudni so podatki o naložbah, ki kažejo, da je Slovenija investirala na Madžarskem za 17,6 milijona evrov, Madžarska v Sloveniji za zdaj 23,4 milijona evrov. Med slovenskimi naložbami

na Madžarskem je izgradnja logistično transportnega centra v Budimpešti, med podjet-

V letu 2008 se je izoblikovalo precej tesno sodelovanje med Ministrstvom za kmetijstvo RS in porabskimi sadjarji

ji, ki so vlagala nekoliko več, pa so Krka, Luka Koper in Kompas, medtem ko je MOL najpomembnejše podjetje z madžarskim kapitalom v Sloveniji.

Veleposlanik József Czukor je v Moravskih Toplicah povedal, da zaradi finančne krize ni ogrožena doslej največja madžarska naložba v Sloveniji, in sicer ljubljanski center Emonika, za kar naj bi bilo potrebno kar 300 milijonov evrov. Nekoliko bolj zadržan je Csaba Tóth, direktor Emonike, ki napoveduje, da bodo morali kompleks ljubljanske železniške in avtobusne postaje graditi po fazah, najprej, predvidoma spomladi 2010, naj bi dokončali stometrsko poslovno stolpnico, do pomladi 2011 pa še drugo stolpnico, nakupovalno-zabaviščno središče ter železniško in avtobusno postajo. Prvi razlog za zamudo pri gradnji javno-logističnega dela je po Tóthovih besedah preprosto finančni, če bi namreč želeli graditi vse hkrati, bi naenkrat potrebovali 120 milijonov evrov posojila, kar je v finančno negotovih časih skoraj nemogoče.

V Moravskih Toplicah so tudi ugotavljali, da bo v letošnjem

letu manj naložb na vseh področjih. V težkih okoliščinah si bodo prizadevali za krepitev

regionalnega gospodarskega sodelovanja, kar bo lažje tudi zaradi dobrega medsebojnega poznavanja. Vzpodbudno naj bi na regionalno sodelovanje vplivala tudi druga skupna seja slovenske in madžarske vlade, na katero se že pripravljajo, saj je napovedana za to pomlad. Prva skupna seja je bila jeseni 2007 z začetkom v Lendavi, vmesno položitvijo temeljnega kamna za posodobitev ceste med Gornjim Senikom in Verico ter sklepnim dejanjem v Monoštru. Letos bo najverjetneje obratno: zasedanje se bo začelo na Madžarskem in končalo v Lendavi. Kot je poudaril veleposlanik József Czukor, naj bi na skupni seji posebej razpravljali o razvoju prometne infrastrukture, kamor spada jo že večletni načrti o vzpostavitvi železniške povezave med Lentijem, Lendavo in Beltinci, govorili bodo o vlogi Luke Koper za madžarsko gospodarstvo, ki čez edino slovensko pristanišče letno prepelje milijon ton različnega blaga.

Nasploh naj bi sodelovanje ob meji pridobilo na veljavi. Ne gre zgolj za želje, ampak realna pričakovanja, kajti denar za vzpodbujanje sodelovanja je v evropskih skladih,

in sicer ga je za obdobje 2007-2013 dobrih 35 milijonov evrov. Ali je tu priložnost za

gospodarski dvig Porabja z ustreznimi, naravnemu in krajinskemu parku prijaznimi naložbami, bo morala odgovoriti druga skupna seja slovenske in madžarske vlade. Enako pričakovanje imajo tudi prekmurski Madžari z Goričkim.

Predsednik slovenske gospodarske zbornice Samo Hribar Milič se zavzema za več skupnih naložb, za višje oblike sodelovanja in naložbe v tretjih državah. V prid boljšemu sodelovanju je tudi sodobna cestna povezava, ko je de-

nimo dve uri vožnje iz Murske Sobote tako do Ljubljane kot do Budimpešte.

Na poslovni konferenci v Moravskih Toplicah so poudarili, da ima važno vlogo v vseh oblikah gospodarskega sodelovanja in povezovanja tudi pomurski prostor, ki je lahko dobra vez pri navezavi poslovnih stikov, tako zaradi doseganjih izkušenj kakor zavoljo znanja obeh ali še več jezikov. Sicer pa ne gre samo za želje, ampak o tem govorijo podatki o deležu Pomurja v blagovni menjavi z Madžarsko in drugi uspešni projekti, je poudaril Štefan Sobočan, predsednik Območne gospodarske zbornice za Pomurje.

Ernest Ružič

Oba predsednika države napovedujeta negotovosti

Tako madžarski kot slovenski predsednik države sta v novoletnem govoru dejala, da bo leto 2009 kritično.

Madžarski predsednik *László Sólyom* je v svoji novoletni poslanici opozarjal, da je zaradi gospodarske in finančne krize pred nami težko, s težavami in obremenitvami polno leto. Dejal je, da je globalna kriza prizadela Madžarsko tako močno zaradi tega, ker je bila država že tako ali tako v hudem stanju. »V takem stanju moramo dobro razmisliti, kakšen odgovor bomo dali na krizo v lastnem življenju. Izoblikovati moramo strategijo, da bi ostali na površini. To pa ne gre po starem načinu. Ne samo zaradi gospodarske politike, temveč tudi zaradi tega, ker država nima prihrankov.«

V predsednikovem govoru so se ponavljala sklicevanja na odgovornost, humanost, varčnost ter na solidarnost in pomoč drug drugemu. Poudaril je, da verjame v dobronamerne ljudi. »Za jasno določitev izhoda iz krize in nujno uvedbo sprememb pa je odgovorna vlada,« je še dodal.

Predsednik Republike Slovenije *Danilo Türk* pa je dejal, da leto, ki prihaja, zaradi gospodarske in finančne krize napoveduje negotovosti in dodal, da vsaka kriza prinaša tudi priložnosti. »V preteklosti smo na Slovenskem dokazali, da znamo najti pravo pot. Ni dvoma, da smo tega sposobni tudi sedaj,« je še poudaril. »Na preizkušnji bo tudi sposobnost naše države in zlasti naše vlade, da izvede premišljene in učinkovite ukrepe, ki bodo krepili našo solidarnost in zaupanje, našo gospodarsko moč in medsebojne vezi med ljudmi v naši družbi,« je ugotavljal predsednik.

Nikoletta Vajda

»Naj baugše, ležej pa bola srečno leko živemo«

Pomalek de štirideset lejt že, ka je na katedri školnik. Včenjé je začno v svojoj rojstnoj vesi Verica-Ritkarovci, odkec je s šaulov vred prišo na števanovsko šaulo, gde je do gnesden. Laci slovenstvo nosi na srcej. Zvöjn včenjé douđji lejt dela zatau, aj gora ostane slovenski materni dzejik, porabska kultura, šedje, pri mladini za narodnostno identiteto pa naj vtjüper prime lüstvo v svojoj vesi, naj z njimi vred furt nika dela za cejlo ves. Kak prejdjen je v svoji slöjzbaj furt dosta dau na kulturne pa tašne programe, s sterimi se gora drži naš narod, stare meštrije, vsefale paversko delo, pripravlanja porabski dobraut pa ka naj tak šaularski mlajši, mladina pa drugo lüstvo vesi vse bola leko spozna vrejdnosti Slovenije. Zisko je ves Bogojino v Sloveniji, s sterov so vcejlak v žlato prišli. Že osem lejt vodi gledališko skupino v vesi, od začetka mau je člen predsedstva Slovenske zveze.

Laci Kovač iz Števanovec je leko prejkvezo priznanje »Za manjšine« na svetki Dan manjšin na Vogrskom (18. december), stero ga ma je podelila Skupščina Železne županije v Somboteli (Vas Megyei Közgyűlés) 14. decembra 2008. leta. Domanji mlašeči pevski zbor ga je s slovenskimi pesmimi pozdravo pod vodstvom Ierence Eve Kukor. Slovenska zveza je 2003. leta priznala njagvo delo s priznanjem »Za Porabje«, zdaj ga je pa predlagala za županijsko priznanje. Ta lišta bi leko bila eške dosta bola dugša. Povejmo, gledališko skupino od začetka mau vči špilati, dve leti nazaj pa že igre tū sam piše. Na Slovenskoj zvezi med skupinami z gledališkov Veseli pajdaši mamō najmenje dela pa stroškov, ka Laci od začetka mau vekši tau potrejni pejnaz sam spravla z natečajji prejk Drüštva za lepšo ves. On je ustvauro pa več lejt vodo Drüštvo za lepšo ves pa ranč tak spravlo vse pejnaze za bogate programe, za delo drüštva. V šauli več lejt sam pripravla tabore za mlajše, stero sam vodi, s tejm vse brigo vzeme nasé. Svojo delo opravla precizno, dobro, nišo delo se ma ne vnauža. Furt ma nauvo pa dobro mišljenje, stero dobro izpela tū. Kak si brodi on od vsega toga, nam tapovej sam.

• *Kak mladoga školnika na Verici-Ritkarovci, ka te je napelavalo, vodilo, ka si že te delo za ves-lüstvo si nota včijo igro špilati - pa nej samo za mlajše?*

»Dvaujo delo. Prvo tau, ka sam školnik. Kak so prajli tistoga reda, „školnik je posvejt vesi“. Tau tū moram vcuj djasti, ka sam pred sebov tašno peldo tū emo kak je moj školnik bijo Kar-

či Krajcar. On je sploj dosta delo za lüstvo, za slovenski narod. Tau sam neso tadala.«

• *Kak školnik v Števanovci si grato prvi človek, predsednik (tanácselnök) od 1987. do 1990. leta, gda so Vendel Konkolič odišli v penzijo. Za tau velko brigo, odgovornost si se mogo za mladoga šteti, ka nej?*

»Rejsan, tak je bilau, dja sam bijo najbola mladi predsednik v Železni županiji tistoga reda. Té smo tak gazdüvali na občini (tanács), ka tri vesi - Andovci, Verica-Ritkarovci pa Števanovci - so vküper prijelo. Nikdar nej bilau

Zdaj že več lejt organizira lončarski tabor za mlajše

telko pejnaz, ka bi človek leko razkapo. Gnauk je ena, gnauk drugo ves prejk pistila svoj tau, pa te iz pejnaz za tri vesi se je že v enoj-enoj vesi leko kaj napravlo. Devetdesetoga leta se je obrnaua politika. Človek je vido, če tau vse razpadne, pejnaz več nede, vsakši de emo tisto malo, iz steroga skur nika ne moraš napraviti. Dja sam bijo zadjen predsednik, od tistoga naprej so samouprave z župani.«

• *Ka pa šaulo pelati, ravnati pa pejnaze spravlati, je eštje nej bola težko delo bilau?*

»Pred očami sam furt tau emo pri šauli, kak najduže leko ostane v vesi. Ta mala šaula tū ma tiste pogoje, tašne školnike, steri peldo pokažejo mlajšom. Števanovski mlajši tū ranč ta leko pridejo, kak steri v varaško ali drugo šaulo odijo. Töj smo nišo sramoto nej meli, nej prvin, nej gda sam dja bijo ravnatel pa zdaj tū nej.«

• *Po tejm si grato pa prvi človek vesi kak žüpan. S tejm vred si vodo Drüštvo za lepšo ves, gledališko skupino, tabore, pripravlo dosta natečajov. Tau je dosta gora našte-ti nej pa redno vse opravlati pa eštje v slöjzbi tū delati.*

»Človek je furtoma tak, ka nika mora vö-sprobat, ka leko napravi za lüstvo, za ves. Oslejdijim pa ostane človek pa včasik držina tū. Dostakrat je tak bilau, ka bi doma trbelo kaj napraviti pa buma nej bilau cajta, na ženo pa mlajše

je ostalo. Tau samo tak leko dela, če ti domanji tū pomagajo, štirdvajsti vör na den si človek ovak ne mora nota vtalati. Gda sam žüpan bijo, te mi je sploj dosta vküper prišlo. Zvöjn žü-panskoga dela mi je v šauli ranč telko vör trbelo včiti kak drüđji školnikom. Te eštje gledališka skupina, tabori, natečajji. Preveč je bilau. Te sam pravo, tau etak tadale ne more titi. Človek samo eno življenje ma, pa buma tau življenje je sploj kratko. Dougo cajt telko ne more delati.«

• *Nin po dvajsti lejtaj dela za*

lüstvo, ves si sam seba tau priznau. Človek leko volo zdjibi po telki lejtaj?

»Leko zdjibi, depa znauva nazaj tū pride. Dja ne morem ostati, ka bi kaj nej delo, če nej tau, te drugo delo. Zdaj sam zatok

Laci Kovač je daubo »Priznanje za manjšine« Županijske skupščine Železne županije

tū nej brezi dela. Človek tau tū mora videti, ka na douđje lejte tašno delo ne mora delati pa tau tū, ka drüđji morajo pridti, mladina. Tau je življenje. Drüđji leko eno delo pa ovak napravi. Včasik tak vögleda, ka dja zdaj vse ta njam. Nej zatok, ka neškem, zatok ka drüđji mora pridti na red. Življenje je zdaj nej tak kak gnauk svejta, dočas je živo en glavej. Vidimo, če stoj aktivno dela eno tašno delo pet lejt, tadale ne more več vse najbaugše opravlati, že drveni grata, stare misli ma, nejma nauvi idej.«

• *Zvöjn včenjé si furt tašno plus delo emo za ves, šaulo, ka si z lidami delo, si bijo na drüđje prisildjeni. Gda je bilau bola ležej delati z lüstvom, v indašnjom ali v taum modernom svejti?*

»Prvin je leža bilau zatok, ka je skurok vsakši gnaki bijo. Nejsō bile gospodarske razlike, ka eden ali drügi dosta več ma. Lüstvo je bola stelo naj vtjüper baumo, kak mladina tak domanji v vesi. Tau se vidi zdaj tū, v sterov vesi je več starcov, kak v Andovci pa na Verici-Ritkarovci, v tistoj lüstvo dosta bola vtjüper drži. Nej bilau interneta, če je bila v vesi ena televizija. Lüstvo je vtjüper odlo. Če smo goščice

bili löjpat ali smo probali špilati igro dostakrat do pau nauči, se nej štelo, ka zazranka rano trbej gora staniti. Radi smo bili, ka smo döjn vtjüper leko. Zdaj?! »Nejmam cajta, ka mo zran delat üšo. Tröjdan sam.« Rejsan, ka je gnes tū žmeten cajt, je dosta dela. Depa tistoga ipa so tū nej počivali, doma na gazdiji tū redno trbelo delati pa eštje so v fabriko tū odli delat. Saused sausedi pomago. Lüstvo je bola želelo, naj vtjüper leko pridemo pa smo bola ponosni (büszkék) bili na svojo ves, ka sam dja Veričan ali Andovčan... Gnes pa kak bi tau tū vse razpadnilo. Nisterni lidgé se nikam ne držijo. Dougo etak ne more biti. Mora se človek nikam držati.«

• *Laci, ti že več lejt trno dosta pejnaz spravlaš za šaulo pa za svojo ves. Vsakšo priliko vöponöjcaš od Vogrskogoga rosaga do Slovenije, se ti nika ne vnauža.*

»Rejsan, lani sam skur štiri milijone forintov vtjüper spravo za šaulo, lončarski tabor, izlet v Slovenijo pa za gledališko skupino. Zatau se tistim lidam tū moram zavalliti, steri mi pri tejm pomagajo. Mislim, ka je važno tau, naj mamō cilj pred seov. Mena néde samo za domanje, števanovstje mlajše. V lončarskom tabori so mlajši od Števanovec do Gorejnjoga Senika pa gorički vasnic. Leko, ka nisterno leto tau napravimo, ka mo lončarski tabor na Gorejnjom Seniki meli. Zaka nej? Tau je važno, ka je v Porabji.«

• *Ne boj čemerem, ka te vövadim, depa ne morem v seba zdržati. Ti, steri si že telko vse včino za svoj narod, za svojo ves, si nej sto prejkuzeti tau priznanje, ka si ti prej tau nej zaslöjžo, tau so drüđji vrejdnici. Vala Baugi, ka si predsednika komisije za manjšine pri Skupščini Železne županije Antala Nagya döjn baugo.*

»Zato človek mora ostati na zemlej, mora biti realist. Dja ne pravim, ka bi gnauk nej leko prišo na račun, depa po mojom so eštje drüđji, steri so dosta delali. Človek ne dela zavolo priznanja, litji naj baugše, ležej pa bola srečno leko živemo.«

Klara Fodor

OD SLOVENIJE...

Leto 2009: finančna in gospodarska negotovost grozita

V letu 2009, ko se bodo težave zaradi finančne in gospodarske negotovosti povečale, lahko brez službe ostane nekaj 10.000 ljudi, je ob robu sestanka s sindikati javnega sektorja dejal premier Borut Pahor. Ob tem je opozoril na recesijo v državah, ki so pomembne slovenske gospodarske partnerice.

Gospodarske razmere se v teh državah ne izboljšujejo, ampak poslabšujejo, to pa se bo prek poslovnih tokov preselilo tudi v Slovenijo. Zato se mora Slovenija v tem času po svojih najboljših močeh znajti, je dejal Pahor. Vlada se je odločila zavarovati delovna mesta, ki bi bila v času normalne gospodarske rasti konkurenčna, še z novimi dodatnimi ukrepi. Poleg tega pa ima pripravljene tudi druge strategije, je dejal premier in pojasnil, da gre za iskanje novih trgov tudi s pomočjo države. Pahor je tudi poudaril, da bi za rešitev nastalih razmer potrebovali jasne prednostne naloge slovenske politike, družbeno vzdušje, ki bo omogočalo dialog, ter sprostitve političnih in drugih frustracij. Poleg tega pa potrebujemo tudi preudarnost in odločnost za poteze, ki so bistvene za premagovanje krize, je ocenil Pahor.

Dviguje se starostna meja za upokojitev

Za ženske se glede na pogoje, veljavne v letu 2008, v primeru upokojitve pri najnižji možni starosti zvišuje potrebna starost za štiri mesece. Za tri mesece pa se podaljšuje potrebna pokojninska doba. V skladu s pokojninsko reformo, ki je začela veljati leta 2000, se ženske v letu 2009 lahko upokojijo, če so stare 56 let in štiri mesece ter imajo 37 let pokojninske dobe, če so stare 61 let in imajo najmanj 20 let pokojninske dobe ali če so stare 63 let in imajo najmanj 15 let zavarovalne dobe. Moški se lahko v letu 2009 upokojijo, če so stari 58 let in imajo 40 let pokojninske dobe, če so stari 63 let in imajo najmanj 20 let pokojninske dobe ali če so stari 65 let in imajo najmanj 15 let zavarovalne dobe.

KUD ROŽIKA DELA ŽE DESET LEJT

Pred desetimi leti ranč za 20. december sam dobila pozvanje iz Trdkove, naj pridem pogledat prvo igro Kulturno-umetniškoga društva »Rožika«. Igra je tó mejla naslov »Rožika«, stero je Irena Kalamar postavila na oder po zgodbi zdaj že pokojne porabske ljudske pisateljice Irene Barber. Eške zdaj se spomnim, ka se je publika tak smejala, ka je cejla dvorana šumela. Kak bi pa nej, če je pa küpec, steri šče küpiti kravo (Rožina) vküpzmejšo menje, pa je tak vögledalo, ka se pogaja za hčer (Rožika) držine.

Srečko Kalamar (z desne), Jože Hirnök in Martin Ropoš

Lani 20. decembra je Kulturno-umetniško društvo Rožika svetilo 10. obletnico svojoga dela. Najprva je zdajšnja predsednica društva Irena Kalamar lepau pozdravila vse navzoče pa je na oder pozvala župana občine Kuzma Jožeta Škaliča. V deseti lejtaj je pri dramski skupini špilalo 21 lidi. Župan je društvu prejkda priznanje, Geza Kisfalvi pa bronasto značko Javnoga sklada RS za kulturne dejavnosti. Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš sta prvomi predsedniki društva Srečki Kalamarji prejkdala posebno priznanje »za zasluge pri vzpostavljanju prvih stikov med Porabskimi in goričkimi Slovenci po demokratičnih spremembah v Sloveniji in na Madžarskem«. Med drugimi je on biu pobudnik (kezdeményező) demonstracije leta 1989, gda smo se Goričancem pridružili Porabski Slovenci tó, steri smo se pelali domau iz Ljubljane, gde smo se nutpokazali v Cankarjevom daumi. Tau je bila prva vekša demonstracija za tau, naj se pri Gorenjom Seniki pa Martinji odpre granica. Eške zdaj mam pred očami veliko tablo, na steroj je pisalo »Boreča je tüdi v Evropi!« Srečko Kalamar je dugo lejt vodo KUD, nastauo na občinskij svetkaj. Vodenja društva je – zavolo toga, ka je emo dosta drugoga dela – od njega prejkvzela žena Irena. Zdaj v dramski skupini špila 8 lidi, od tej 10 lejt igrata dva, gospa Irena Kalamar in gospaud Gusti Andrejek. Gospaud Kalamar ji pa finančno in organizacijsko podpira, pomaga. Delo predsednice je zvünredno pohvalo župan Škalič, kak je pravo, lidgé v skupini dosta delajo za kulturo občine, veselje nosijo med lidi.

Za deseto obletnico so pa notrapokazali igro, s sterov so začnili. Mater pa očo sta špilala ranč tista igralca (Irena pa Gusti) kak pred desetimi leti, drugi so pa bili nauvi, dapa ranč tak dobro so špilali. Vsejm njim je vejndrik v zibelko

Svetek na Verici

21. decembra so na Verici svetili vaški božič in den starejši lidi. Kulturna dvorana je bila lepo gorokinčana, stoli so bili pokriti z rdeči stolnjeki z božičnimi okrasi. Okoli tej stolov so sejdlji Veričani, starejši in mladi. S toplimi besedami nji je pozdravo mladi župan Andraž Dončec. Notarka gos-

šturlampi, pa kakši velki snejg je biu dostakrat,« so mi pravli eden drugij stric. »Stari smo, radi smo, da mamo tak dobroga župana, šteri se za nas dobro skrbi.«

Program sta organizirale lokalna in manjšinska slovenska samouprava. Župan je povedal, ka se tomi sve-

Lepau okinčana dvorana na Verici

pa Erdei nji je tó pozdravila in obenem je vzela slobaud, ka de v penzijo üšla.

V programi je Mešani pevski zbor Avgust Pavel ZS z Gornjega Senika njim spopejvo božične pesmi, števanovska šolska deca so dáli naprej lejpe igre pod vodstvom Anice Szalai. Mešani zbor je dvakrat prišo na oder, pri takši publiki so pevci tó radi, če jih dosta ljudi poslušä in veliko ploska, znajo, ka so dobro spevali. Starejši ništérni so se skuzili. Ena ženska mi je povedala, ka pri njih se bole poredkoma čüjejo té lejpe stare božične svete pesmi. »Zatok sam nej mogo skuze zdržati, ka gda smo mladi bili, ojdli smo na Sinik k meši, k polnočnici,« so mi pravili Vajnjin stric. »Vejš, kak smo šli z velikimi

tašnjomi srečanji posebno starejši radüvlejo, sploj pa, ki sami živejo. Vidla sam, ka pri krispani so bile postavlene darilne torbe nared. »So tau kakšna ekstra darila?« sam pitala. »Te darila nam je nekdanešnja domačinka podarila (samo slovenski družinam),« mi je pravo župan. »Tau je Végahné Merkli Ana, arhitektka, plane za tau zidino je tó ona napravila, gda smo go obnavlali.« Na torbicaj je nej samo tau pisalo, kak se pišejo držine, nego slovenska izina imena tó, na primer Vajnini, Sabatini pa tak dale.

Pevci se zahvalimo za pozvanje, Vam želimo vse dobro v novom leti, božji blagoslov, zdravje, mir in veselje.

Vera Gašpar

položena igralska žilica. Povaliti moramo tau tó, ka si tej lidgé, v tom časi, gda se vsikši pašči, gda za nika nej mamo cajta, vzemejo cajt, aldüjejo svoj prosti cajt, se včijo, odijo na probe, ka bi nam drugim veselje spravili.

V imeni sausedov iz Porabja vam gratulejramo in želejmo, ka bi eške dugo tak aktivno delali.

Vera Gašpar

SPODBUJANJE UČENJA SLOVENŠČINE

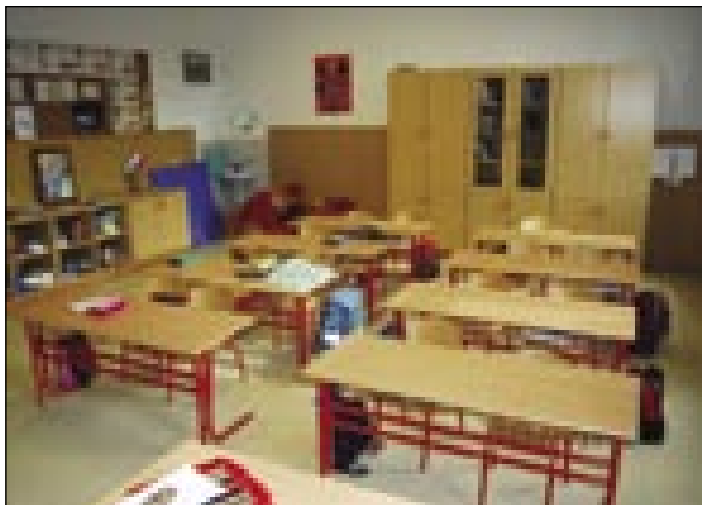
Ob koncu starega in v začetku novega leta tudi na šolskem področju razmislimo, kaj je bilo v letu, ki je za nami, dobro in kaj bomo v naslednjem še izboljšali. Tisto slabo pa se trudimo čim prej pozabiti. V porabskem šolstvu je trenutno zaskrbljujoče padanje števila otrok, posebej tam, kjer nam je najbolj do tega, da šole ostanejo, da se otroci ne prešolajo v Monošter, kjer starši še vedno ne vpisujejo otrok v slovenski narodnostni program, ampak samo k fakultativnemu pouku slovenščine, ki jim ne da niti minimalne osnove. Pred pol leta sta slovenski organizaciji na nekem pomembnem sestanku sicer obljubljali, da bosta pripravljali t. i. slovenske dneve za

starše otrok v vrtcih in šolah, kjer se bo zainteresiranim predstavljala slovenščina kot priložnost za otroke. No, zaenkrat se na tem področju ni zgodilo še nič, čeprav vedno znova opozarjamo, da je družina tista, ki mora stati za učenjem slovenščine v šoli, v družini mora biti pozitiven odnos do manjšinske materinščine, mora biti osnovna spodbuda in pomoč, saj edino tako lahko pričakujemo tudi rezultate pri učencih. Če je slovenščina v šoli sama sebi namen, če ni družinske podpore in lojalnih učiteljev, ki bi gojili med seboj in z učenci slovenske govorne navade, se slovenščini v porabskih šolah slabo piše, kljub številnim možnostim in spodbudam, tudi iz Slovenije. Vsi naštetih bi se pač morali zavedati, da je v današnjem času in okoliščinah pomemben člen ohranjanja jezika prav vsak posameznik. In le vsi skupaj – moramo verjeti – bomo lahko uspešni.

Velikokrat slišimo, da gospodarske krize, kakršna je danes, pravzaprav predstavljajo trenutke za nove priložnosti, nove poti; in zakaj, recimo, za porabske učence ne bi bila ta

nova pot bolj zavzeto učenje slovenskega jezika, mogoče v prihodnosti z znanjem le-tega tudi kakšna ekonomska priložnost??

Učitelji vedno znova opozarjajo, da pri učencih ni dovolj

Lepo opremljena učilnica na Gornjem Seniku

motivacije za učenje slovenščine, zato zadnjih nekaj let s strani slovenskega šolskega ministrstva in Zavoda RS za šolstvo posvečamo največ pozornosti temu, da, poleg različnih oblik strokovne pomoči in izobraževanj učiteljev, pripravljamo (in financiramo) številne dejavnosti za učence, seveda s ciljem, da jih motiviramo za učenje slovenščine. Če se ozremo samo v leto 2008, je slovensko šolsko ministrstvo namenilo različnim dejavnostim za učitelje in učence približno 70.000,00 €. To je kar lep znesek, iz katerega smo pokrili stroške številnih nalog, o katerih smo se podrobno dogovorili z učitelji. Naj izpostavimo samo dejavnosti, namenjene učencem: tradicionalna Zimska šola v naravi na Rogli v Sloveniji, kamor so doslej hodili le monoštrski učenci in dijaki (6 dni – 30 učencev + 3 učitelji); Jezikovne počitnice za porabske (lani tudi avstrijsko štajerske) učence na OŠ Cirila Kosmača v Piranu (8 dni – 48 učencev + 5 učiteljev); ena 1-dnevna, dve 2-dnevni in ena 3-dnevna ekskurzija po Sloveniji; več izvodov 8 nas-

lovov slovenskih otroških in mladinskih revij skozi vse šolsko leto na šolah in v vrtcih; otroške in mladinske leposlovne knjige; Božiček pa je vse učence od 1. do 4. razreda, ki so v dvojezičnem programu

seniške in števanovske šole, obdaril s slovenskimi knjigami, revijami, barvicami in še s čim, pa tudi vsak malček v vseh šestih narodnostnih vrtcih je dobil lepo darilo, vzgojiteljice pa delovne materiale za likovno ustvarjanje; seniški drugošolci pa so nekaj dni pred božičem občudovali novo opremo v svoji učilnici, tako imata novo podobo že dve učilnici na gornjeseniški šoli. Vse to in še marsikaj naj bi bila spodbuda učencem, da se učijo slovenski jezik, saj prav vsi dobro vemo, da tako števanovska kot seniška šola lahko preživita zgolj in samo zaradi tega, ker sta t. i. slovenski narodnostni šoli. Upajmo, da se bodo vedno bolj tega zavedali tudi učitelji, predvsem pa vodstva šol skupaj z lokalnimi skupnostmi in da bodo šole to na ustrezen način predstavljale tudi staršem, katerih otroci se vanje vpisujejo. Ni namreč dovolj pridobiti otroke in staršem obljubljati vse mogoče in nemogoče; potrebno je jasno povedati, da bodo otroci deležni različnih ugodnosti zgolj in samo v primeru, če se bodo učili slovenščino, saj – logično – da bomo

slovenske strani z različnimi dejavnostmi, ki jih drugod ni, spodbujali le tiste, ki bodo pri slovenščini. Znanje slovenščine pa je pomembno tudi za učitelje, ki bodo na gornjeseniški šoli že prihodnje šolsko leto poučevali v dvojezičnem 5. razredu. Kar 4, ki slovenščine doslej niso znali, se le-te učijo na tečaju, ki poteka na Gornjem Seniku. Seveda bodo lahko opravljali tudi izpit, zato je zavzetost vsakega toliko bolj pomembna. Poleg učiteljev – kar je izjemno važno – pa tečaj obiskuje tudi 5 staršev otrok, ki se v šoli učijo slovenščino, da jim bodo lažje pomagali. Razpoloženje vaščanov predvsem na Gornjem Seniku je do slovenščine pozitivno, zato je potrebno šolsko dejavnost spodbujati in vsestransko podpirati. Upajmo, da se bo kakšen premik v pozitivno smer zgodil tudi v Števanovcih, saj če bi starši svoje otroke prav vse vpisali v domačo šolo, bi skupno število učencev bilo bistveno višje. Kako učence ohraniti oziroma pripeljati nazaj, pa je kompleksno vprašanje, s katerim bi se morala veliko bolj intenzivno ukvarjati šola sama in lokalna skupnost, če ne želita, da bi čez nekaj let gledali zgolj obnovljeno šolsko poslopje brez življenja. Ja, kako se truditi? S kvaliteto. S tem, da ponudiš to, kar ponuja nekdo drug plus še veliko več – tako pri pouku kot pri zunajšolskih aktivnostih. Bodočnost šole je (poleg boga in skope države) v rokah izvajalcev programa, učiteljev in vodstva.

Tudi v letu 2009, za katerega se govori, da bo vsestransko težko, tudi za šole in vrtce, bomo nadaljevali z našimi dejavnostmi za motiviranje učencev za učenje slovenščine. O programu in načrtih pa podrobneje v naslednjem Porabju.

Valerija Perger

... DO MADŽARSKE

Fidesz ocenil delovanje vlade

Po mnenju Fidesza je bil moto vladne politike v letu 2008 »Preživeti za vsako ceno«. Tiskovni predstavnik opozicijske stranke Tibor Navracsics je na tiskovni konferenci poudaril, da je vlada namenila vse finančne in kadrovske možnosti temu, da bi si zagotovila večino. Odkar je vlada v manjšini, ni vladnega programa, kajti z razpadom koalicije je nehal veljati program, ki ga je leta 2006 sprejela vlada, o novem programu pa ni bilo glasovanja v parlamentu. Opozoril je na to, da od leta 2004 vsako leto pade gospodarska rast, leta 2009 pa nas bo dosegla gospodarska recesija. Delovanje lastne stranke je ocenil kot uspešno, kajti po njegovem mnenju so z uspešnim referendumom za prepričitev zdravstvene reforme pokazali volivcem, da je vladna politika napačna. S svojim programom, ki nosi naslov »Močna Madžarska«, pa so pokazali, da obstaja alternativa sedanje vladne politike. Vodja poslanskega kluba socialistov se je na izjavo odzvala z naslednjimi besedami: »Politiko Fidesza je v letu 2008 zaznamovala želja priti na oblast za vsako ceno. Vlada pa tudi naprej smatra opozicijsko stranko kot partnerja in jo prosi, da zaradi gospodarske krize spremeni svojo politiko.«

Rekordno število sporočil

Po podatkih madžarskega Telekomoma smo poslali med 24. in 26. decembrom skoraj 18 milijonov sporočil (SMS) po telefonu. Stranke so 24. decembra odposlale šestkrat toliko sporočil kot ob navadnem delavniku. Na ta dan je T-Mobile vsako uro dostavil kakih 500 tisoč sporočil.

Kdo je koliko govoril v madžarskem parlamentu?

Premier in predsednik provladne stranke Ferenc Gyurcsány je v lanskem letu 31-krat sodeloval v debati v parlamentu, vsega skupaj je govoril 6 ur in 50 minut. Viktor Orbán, predsednik opozicijskega Fidesza, se je oglašil le enkrat in je govoril 5 minut.

Srečni smo, če vejmo biti zadovoljni tü

Porabski Slovenci, če bi na vsakšom tali življenja tak dobro stali kak s kulturnim delom, bi fejs leko bili zadovolni sami s seov. Eno je tau, ka telko kulturni programov gvüšno nejma dosta naroda kak mi Slovenci tü na Vogrskom. Tau se leko za(h)vali tomi, ka je dosta slovenski organizacij, lokalni samouprav, družštev, stere na leto menja ali več programov pripravljajo za svojo ves, za cejlo Porabje ali pa za vse Porabske Slovence. Drugo je pa tau, ka djestejo tašni dobri lidgé tü, steri se vzemejo za

Folklorna skupina Sakalovci

tau, ka s svojim trüdüom obranijo pa gora držijo slovenske naute, guč, plese, šege pa meštrije. Že več lejt nazaj, ka je v Porabji vsevküper gratalo devet odrasli skupin, posaba se veselimo, ka že štiri lejta zvöjn Porabja v Somboteli se tü trüdi pevska skupina »Sombotelske spominčice«. Pri mlajšaj smo eške bola leko zadovolni, pri nijj je sedem skupin, skur vsakšo dejte zvöjn šaulskoga včenjé nika dela za slovenski gezik, kulturo gnes, gda slovenski mlajšov vsevküper eške stau nejga na dve šaulaj pa v gimnaziji. Velko valo pa pohvalo je vrejden cerkveni mlašeči zbor na Gorejnjom Seniki tü, steroga vodi, vči senički, bola povedano porabski gospaud Feri Merkli. Ne smejm se spozabiti eške od pojbov, steri tü dosta dejejo pri kulturnom

deli. Benjamin Sukič s seničke šaule se vči v varaškoj glasbenoj šauli, dostakrat sam igra na harmoniki, sprvaja mlašeči pevski zbor pa velko folkloro vküper s harmonikarom Matejom Smejom, bilau, ka že sam tü. En čas je na harmoniki špilo njegvi bratranec, Krištof Sukič, tü, škoda, ka on več nejma volé. No, nej davnik je začno Patrik Bajzek, v njim tü majo velko vüjpanje v domanjoj vesi. Slovenska zveza se je od ustanovitve, od 1990. leta mau, vzela za tau, ka de moralno pa finančno pomagala gora

držati kulturne skupine. Te so bile eške samo MePZ August Pavel, folklorna skupina, mlašeča folklorna pa lutkovna skupina na Gorejnjom Seniki pa ženski kvartet Lacija Korpiča v Varaši. Pet skupin vsevküper. Tau se je tistoga ipa za dosta štelo pa je bilau zavolé tü. Pred letom 1990 je telko programov na leto vsevküper nej bilau v Porabji pa pri indar živeči Slovencej na Vogrskom kak zdaj v enom mejseci. Same vasi so mele drugo delo, brigo pa ceringo za svojo lüstvo. Skupine so bile rade, če so ji na leto parkrat pozvali kam, sploj pa, če so leko šle zvöjn rosaga ali če so leko dobile kakšen gvant. Te so lidgé bili zadovolni z vsakšim malim delom, ka so njim leko omogaučili v vesi, vedli so ceniti vsakšo paut, radi so bili, ka so leko vküper.

Gnes je tau fejs ovak, kak pri vsej drugü delaj v tom hitrom svejti. Vekši tau kulturni aktivistov zdaj tü na zemlej živé. Tau lüstvo cejlo leto redno odi na probe, vse pisti doma pa je na tejm, naj vse lepše pa baugše baujo pripravleni. Radi dejo kamkoli, če so pozvani, so veseli vküper, se pošötjvajo med seov pa se majo radi. Pa ne pozabijo na svojo materno rejč tü nej! Tau lüstvo je vrejčno vse pohvalo. Tau je tü lejpa pelda, ka se mladi tü vzemejo zatau, tau je normalno, ka največ je tisti, steri so že v šauli tü aktivni bili pri tašnom deli. En par ji je pa -depa iz tej dojda telko-, steri si fejs ovak zmišlavajo, si dosta zadejvajo. Nika se njim ne vidi, vse njim je naravno (természetes), ka včini Zveza. Tau ali tisto je prej nam mujs, ka smo mi vzdrževalec (fenntartó) skupine. Če bi prej oni nej bili s svojo skupinov, bi mi na Zvezi ranč delo, slüžbe nej meli. A, tak !? Zatau, naj vse bola leko spoznamo potrebe pa probleme lidaj pri kulturni skupinaj, zvöjn toga, ka smo cejlo leto povezani z vodji skupin, ji eške na leto gnauk vküper pozovemo tü. Z vodji mlašeči skupin se ležej leko srečamo, z njimi se sprauti vse leko zgončimo. Letos smo se srečali 8. decembra, gda je od osem skupin leko prišlo šest vodij. Najbola pomembne tale naj omejnim. Vodja seničke folklore Andraž Sukič nas je že parkrat proso, zdaj znauva, naj delo njine skupine bola pomagamo pri tejm, ka naj se mlajši v mlašeči folklorni skupinaj navčijo osnovne stopaje plesov polka pa valcer. Mi smo tau že tü tadale prosili, depa na glöjpe vöje smo naleteli. Tau na drugo leto rejšimo tak, ka de tau delo opravljala sodelavka Zveze, dugoletna domanja folkloristka Gyöngyi Bajzek. Lagvo je, ka je zdaj več parov vöstanilo ali so se vkraj skva-

tejrati ali dekle rodile. Rešitev vidi v tejm, ka de pri mlašeči skupinaj trbelo bole vküper spravlati mlajše, steri vöstanajo s šaule.

Laci Bajzek, predsednik seničkoga zbora, ranč tü té problem vidi pri zbori, ka par mladi njim odide. Zbor je letos vekšo delo emo z jub-

Ljudski pevci Gornji Senik

lejnim svetkom, tau je bilau, ka so oni steli, oni ravnali pa pripravili. (Telko vcuj, ka njim je pri Zvezi Gyöngyi Bajzek bila skaus na pomauč.) Iz en tau jubilejni pejnez so si küpili moške srajce pa šal ženskam. Proso je Zvezo, če de mogauče drugo leto ali po tistom, naj pevke leko dobijo nauve bluze.

Laci Kovač, prejdjen Veseli pajdašov v Števanovci, za dobro drži, ka Zveza zvöjn Varaša, po vasaj tü ma programe, tau tadale trbej tak pelati. Na spletnoj strani (honlap) trbej meti dosta informacij, kejpov, tak o prireditvaj kak skupin. Bola se moramo vedeti »odati«! Tanačiva nam, ka bi dobro bilau meti na spletnoj strani tašo stran, gde bi vsakša slovenska organizacija nota leko napisala svoje letne programe. Pri deli gledališke skupine je pa proso strokovno pomauč. On je že nauvo igro napiso, za nota navčiti, špilati smo se pa zgučali z njim, ka ziščemo lidj iz Slovenije. Od zdaj do probati začnili špilo sprtolejt, gda že nej trbej nalagati v kultur-

nom daumi, premiero do pa meli doma v septembru. Letos je trno dosta brige pa delo emo v zvezi z državnim srečanjom »Arcusfest«, depa döjn so se zglasili.

Vera Gašpar, vodja pa mentorca senički pevcev, je zadovolna s svojo skupinov. Taužila se je pa na tau, kak

so zopodli oni na reviji ljudski pevcev v Šentilju. Na tau srečanje so dve skupine prišle naprej, varaške pevke pa senički pevci. Seničke pevce so prej zvali za Madžare, nej pa za Porabske Slovence pa bi prej njim tü dobro spadnila kakšna zahvalna rejč.

Od gledališke skupine Nindrik-indrik pa telko povejm tá, ka sam kak vodja skupine dola prajla predlani, niške nej vzeo prej skupino, etak smo tak njali. Žau mi je za špilanje, etak Nindrik-indrik žive tadale v Duo Fodor.

Vsi so se v imeni svoje skupine zavalili za letno pomauč Slovenskoj zvezi pa z enim prosili za tadale tü.

Na Zvezi smo furt na tejm, naj leko zagotovimo skupinam vse pogoje, naj svojo delo eške baugše leko opravljajo. S tejm želimo pomagati gora držati porabsko kulturo pa ranč tak porabsko slovensko materno rejč. Vsejm vküper, sto kaj včini za tau v skupinaj ali v šauli, svoji držini, slöjžbi se trno lepau zahvalimo!

Klara Fodor
sekretarka ZS

OTROŠKI

SRAKINO GNEJZDO SRAKE ČRNAMLAKA

Na starom oreji si je mlada sraka v lüknji napravila gnezdo. Istina, ka je una mlada sraka gé, depa ranč tak vej kradnoti, kak tou delajo velke srake. Ja, kakšna sraka pa bi bila, če bi tou nej vedla delati, ka nej? Že od najbole mladi noug go zovejo sraka Črnamlaka. Tou pa zato, ka se najraj drži tam pri Črni mlakaj. Kradne, kradne pa vseposedi, samo naj se njoj prilika pokaže. Tak kak tistoga dneva, gda je najšla...

KOTIČEK

PRSTANEK

Na toum svejti je tak, ka je na ednom kraji veseldje na drugom pa žalost. Tou sraka Črnamlaka trno dobro vej. Leko povejmo, ka je bila nikšne fele botra takšnomi deli. Ja, na tisto sprtolejt, gda ... Bole pomalek trbej od toga kaj tapovedati. Bila je sprtolejt, ka je lübezen plavalala po zraki. Takša lübezen je plavalala vse kouli lidi, ka bi go leko prijjo. Pa sta se v toj sprtolejti, pune lübezni Marika pa Jančko zgučala, ka se vzemeta. Ka ta tadale mouž pa žena. Kak bi pa naj ovak bilou, vej se pa že dugo, dugo radiva mata.

Do zdavanja je biu eške eden keden. Jančko je odišo po zlatarnaj iskat prstanke za sebe pa za njegvo lübo Mariko. Na dosta mestaj ji je gledlo takše pa ovakše, depa eden se njemi je nej povido. Na, kuman nin v slejdnjoj zlatoj bauti sta bila dva takšniva, ka bi bila za njegvi prst pa za prst njegve lübezni. Rejsan sta lejpiva bila. Njegvi malo vekši, njeni malo bole voskejši. Vsikši pa je emo nut vrezjaniva dva srca, ka sta spletana med seuv. Depa ranč tak, ka se je kuman vidlo. Trno veselji njiva je domou prineso. Nikomi njiva je nej pokazo. Samo je čako, naj

pride najbole srečen den v njegovom žitki. Pa je prišo té den, ka bi srečen mogo biti. Ka bi oba z Mariko najbole srečniva mogla biti. Na šurko je okno oudpro v rami, steri pomalek nouvo mlado vertinjo dobi. Ftiči so spejvali kak eške nigdar. Oudpro je kaštüllico s prstenkami. Gledlo njiva je, gledlo pa že vido, kak ednoga da Mariki na prst. Dau njiva je na sto pa se začno ravnati.

Vse tou je z drejve gledala sraka Črnamlaka. Kak je oprvin vidla, kak se je zlatou oblesnola, je več nej mogla oči doj vzeti. Zdaj pa sta prstanka bila tam na stoli. Pa nin je nej nikoga bilou. Kak črni blisk se je spistila skouzi okno na sto. Gledala je eden prstanek, gledala je drugoga. Oba sta se njoj gnako vidla. Depa eden je biu dun vekši. Pa tisti vekši se je zato bole svejto tö, bole se je v njega nut zgrabila suncova sveklina. Sraka pa kak sraka. Nagnouk je s klünom zgrabila oba prstanka pa znouva kak črni blisk že bila v svojom gnezdi. Eške dobro, ka je tak brž odletejla. Jančko se že vözravno. Na, za njou je sreča bila, zanga pa nikak nej. Gledlo je na sto pa nej mogo vörvati. Pogledno

je na pod, kama sta se skotala. V velkoj nevouli njiva je isko po vsej kotaj. Prstankov je nin nej bilou. Od žalosti se je samo dola vseu pa začno nemilo djoukati. Sraka Črnamlaka pa je cejla srečna pa puna sama sebe držala v klüni oba prstanka pa ojdla po svojom gnezdi kak kakšna pava. Samo naj jo druge srake vidijo, samo naj go vpamet vzemejo, njou pa njeni zlat. Rejsan je leko takšna gizdava gratala. Vej pa ena sraka je eške nej takšo vkradnola, edna sraka nema dva zlativa prstanka.

Jančko je škeu, naj se v zemlou pogrozne. Je škeu, naj se čas dola stavi. Depa zemla se nej oprla, čas se je nej dola stavo. Šou je ta pred cerkev. Marika je brž vpamet vzela, ka nikšna nevola prišla više njiva. Gda pa je zvejdla, ka sta prstanka samo tak nikam preminoula, se je začnola djoukati. Pa sta zdaj oba vküper djoukala. Tak djoukala, ka sta se nej mogla vzeti, neje zdavanja bilou. Pa sta eške gnesden un stari pojep, una pa stara dekla. Pa nigdar njiva je nej žalost zapistila. Sraka Črnamlaka pa je eške gnesden gizdava pa eške tadale kradne.

Miki Roš

BOŽIČ BREZ MEJA
V MONOŠTRU

V Monoštru imajo vsako leto v decembru na božič tradicionalno praznovanje. Tisti, ki je prebral program tega praznovanja, je lahko opazil, da so 18. decembra zvečer ob šestih nastopili učenci DOŠ Jožefa Košiča. Pod tem razumemo nekatere skupine, ki jih finančno podpira Zveza Slovencev na Madžarskem. To so: velika in majhna folklorna skupina in pevski zbor.

Prišel je četrtek. Ob pol šestih smo se odpravili izpred šole na Gornjem Seniku. Ko smo prišli na

glavni trg v Monoštru, so nas že nestrpno čakali. Imeli smo malo časa za priprave. Ob šestih je povezovalka programa pozdravila učence, publiko pa rekla, naj jih sprejmejo z veseljem, saj so pridni in so se veliko pripravljali. Tudi to jim je rekla, da Gornjeseničani že dolgo niso nastopili na tem programu.

Začel je otroški pevski zbor. Zapeli so tri pesmi. Vodja pevskega zbora je Ibolya Neubauer. Za njimi je stopila na oder velika folklorna skupina. Njih spremlja na harmoniki Matej Smej, mentor je Zoran Domjan, vodi pa jih Jolanka Sabo.

Oni so najprej zapeli in z ljudskimi instrumenti zaigrali pesem »Oča so mi pravli«. Za pesmijo so zaplesali goričke in porabske plese. Zaključili so z lepo božično pesmijo »Oj, srečno mesto Betlehem«. Program je zaključila mala

folklorna skupina. Male vodi Irma Filip, na harmoniki pa jih spremlja Zoran Domjan. Po nastopu so otroci dobili vroči čaj. Zvečer smo si še malo ogledali sejem. Okrog pol osme ure smo se odpravili domov.

Vsi so bili pridni, zato jim čestitamo in jim tudi v novem letu želimo veliko uspeha.

Martina
Zakoč

KAUT

